

Bollspelens roll i skolundervisningen

Redone Abdulhasib

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete grundnivå 106:2019

Fristående kurs Idrott III: 2019 - 2021

Handledare: Karin Söderlund

Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka idrottslärares didaktiska ställningstaganden under momentet bollspel på grundskolans högstadie Därutöver undersöks hur idrottslärares ställningstaganden samspelar med elevers inställning till och uppfattningar om momentet.

Undersökningens tre frågeställningar är:

- Vilka didaktiska ställningstaganden uppger lärare i idrott och hälsa att de gör inför och under momentet bollspel?
- Hur uppfattar lärare i ämnet idrott och hälsa att de mer konkret stöttar och motiverar elever i årskurs 9 inom bollspel?
- Hur uppfattar elever lärares undervisningssätt i bollspel inom ämnet idrott och hälsa?

Metod

Frågeställningarna besvaras genom en kvalitativ delstudie i form av en intervjuundersökning med 3 lärare, samt en kvantitativ delstudie bestående av en enkätundersökning med totalt 71 elever. Studiens kvalitativa del, som består av intervjuer med lärare, motiveras av att den kan ge en djupare förståelse för hur läraren förhåller sig till skapandet av en meningsfull undervisning. Studiens teoretiska utgångspunkt är det sociokulturella perspektivet på lärande.

Resultat

Lärarna i studien menar att deras uppgift är att engagera och motivera eleverna. Det lärarna gör i studien för att motivera och stötta eleverna på ett konkret sätt är, genom att ta reda på bakomliggande orsaker till att eleverna inte är motiverade, sedan jobba på därifrån. Vidare påvisar resultaten att eleverna uppfattar lärarens undervisningssätt positivt, samt att de är medvetna om vad som förväntas av dem och vad syftet med undervisningen är inom idrott och hälsa.

Slutsats

Lärarnas svar uppvisade inte alls stor variation, kanske för att de alla hade en bakgrund inom bollspel från föreningsidrotten. Däremot visade det sig hur lärarna stöttar och motiverar sina elever på olika vis. Till exempel är grunden för att skapa en bra relation till eleverna att lärarna kan kommunicera på vilka sätt eleven arbetar bäst. Enkätundersökningen visade att majoriteten av eleverna i samtliga skolor tyckte att lärarna inom idrott och hälsa har samma engagemang och motivation inom grenen bollspel liksom i andra grenar inom ämnet idrott och hälsa.

Nyckelord: Bollspel, pedagogik, pedagog, årskurs 9, undervisning.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Bakgrund	5
2.1 Lgr11 och Lpo94	5
2.2 Föreningsidrottens inverkan på bollspel i skolan	7
2.3 Tidigare forskning	8
2.4 Teoretisk utgångspunkt	10
2.4.1 Sociokulturellt perspektiv	10
2.4.2 Sociologi	11
3. Syfte och frågeställningar	12
4. Metod	13
4.1 Val av metod	13
4.2 Urval	13
4.3 Genomförande	14
4.4 Analys	14
4.5 Etiska överväganden	15
4.6 Validitet och reliabilitet	16
5. Resultat	17
5.1 Lärarnas erfarenheter inom bollspel	17
5.2 Lärarens motivation/engagemang inom bollspel i skolundervisningen	19
5.3 Bollspel i relation till kursplanen	20
5.4 Lärarens tydlighet i förmedlandet av syftet med undervisningen	22
5.5 Sammanfattning av intervjustudien.	23
5.6 Enkätundersökningen	24
6. Diskussion och analys	27
6.1 Läraren uppger sina didaktiska ställningstaganden i idrott och hälsa inför och under momentet bollspel.	27
6.2 Elevernas uppfattning av undervisningen	29
6.3 Metoddiskussion	31
6.4 Slutsats	32
6.5 Vidare forskning	32
Referenslista	33
Bilagor	36
Sökbilaga	40

1. Inledning

Ämnet idrott och hälsa har genom åren varierat stort både vad det gäller syfte och innehåll. Skolvärlden är i en ständig utveckling, vilket påverkar såväl aktiva som blivande lärare i ämnet idrott och hälsa. Det är exempelvis en stor utmaning att undervisa 30 elever som har olika erfarenheter av bollspel (Quennerstedt, Öhman, Öhman, 2011).

Jag har valt att undersöka ämnet bollspel i undervisningen, eftersom bollspel varit det mest dominerande ämnet under min verksamhetsförlagda utbildning i idrott och hälsa, och även det moment som jag uppfattar att elever har haft mest intresse av. Under min VFU-period upplevde jag att en del elever fann ämnet bollspel intressant redan från ung ålder, men det fanns även elever som hade sämre upplevelser av bollspel i undervisningen.

Dessa erfarenheter inspirerade mig till att utföra denna undersökning, och se om det fanns ett samband mellan lärares och elevers erfarenhetsnivå av bollspel inom föreningsidrotten, och dessa individers inställning till bollspel i undervisningen i ämnet idrott och hälsa.

Inom utbildningen på gymnastik- och idrottshögskolan har jag dessutom mött en lärare med erfarenhet från föreningsidrotten. Han har motiverat både mig och andra lärarstudenter i hur man kan inkludera, engagera samt motivera till ett lärande och hur man på ett didaktiskt sätt kan lära ut bollspel till erfarna och oerfarna elever. Dessutom framkommer i Lgr 11 att ”genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra” (Skolverket, 2019, s. 47).

2. Bakgrund

2.1 Lgr11 och Lpo94

Eftersom studien handlar om lärarens erfarenhet av lärandet om bollspel i skolan, har jag valt att skriva om hur styrdokumentet och kursplanen behandlar detta ämne. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och för fritidshemmet började gälla hösten 2011 (Lgr 11). Förutom kursplanen för idrott och hälsa används läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet 1994 (Lpo 94), för att på så sätt se på vilken grund lärarnas undervisning vilar (Skolverket, 1994; Skolverket, 2019).

Lgr11 består av ett centralt innehåll som poängterar rörelse, hälsa, livsstil, friluftsliv och utevistelse. I det centrala innehållet i styrdokumentet för idrott och hälsa lyfts även fram bollspel, att eleven kan delta i lekar, spel och idrotter som innefattar komplexa rörelser i olika miljöer samt anpassar sina rörelser till viss del till aktiviteten och sammanhanget. Även att eleven på ett i huvudsak fungerande sätt kan förebygga skador genom att förutse och ge enkla beskrivningar av risker som är förknippade med olika fysiska aktiviteter (Skolverket, 2019).

I läroplanen beskrivs värdegrunden som uttrycker att skolan ska uppmärksamma hälso- och livsstilsfrågor för att ge eleverna möjlighet till att regelbundet bedriva fysisk aktivitet. Vidare är ämnets syfte i idrott och hälsa att undervisningen skall bidra till att eleverna utvecklar hälso- och miljömedvetenhet samt intresse för att delta i arbetet med hälsofrågor i arbetsliv och samhälle. Enligt syftet i Lgr11, idrott och hälsa "(...) ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang (...)" (Skolverket, 2019, s. 47). Detta sammanfaller med uppsatsens syfte, det vill säga att lärare i sin planeringsfas ger förutsättningar för att eleverna ska uppnå det syfte som Lgr11 fastslår. Detta förtydligas även i det centrala innehållet för idrott och hälsa där det fastslås att undervisningen ska fokusera på "olika definitioner av hälsa, samband mellan rörelser, kost och hälsa och sambandet mellan beroendeframkallande medel och ohälsa" (Skolverket, 2019, s. 49).

Begreppen strävansmål och uppnåendemål var de som fanns i Lpo94 och dessa mål var det som idrottslärarna skulle förhålla sig till i sin undervisning. De strävansmål som fanns då innebar att eleven skulle ha kunskap om den fysiska, psykiska samt den sociala förmågan att kunna utveckla samt skapa en positiv självbild. Sedan beskrivs det även att eleverna skulle ha

kunskap om de olika former av rörelser som finns ur ett hälsoperspektiv, som sedan skulle stimulera eleverna att medverka och skapa sig ett intresse för en regelbunden fysisk aktivitet, samt lära sig att ta ansvar för sin hälsa. Lpo94 utformades för att man skulle öka fokus på ämnets kunskapsmässiga innehåll och för att eleverna skulle lära sig om hälsa och livsstil både kortsiktigt och långsiktigt. Fokus skiftades således från idrottsliga aktiviteter såsom fotboll och handboll, till att eleverna skulle lära sig mer om hälsa och livsstil (Skolverket, 1994).

Om man ser på de ovannämnda syftena inom Lgr11 kan man urskilja att de innehåller vissa riktlinjer från Lpo94. Det som särskiljer dessa två idag är att inom Lgr 11 ska eleverna kunna sätt upp egna mål och göra planeringar, och att de ska kunna genomföra sina planeringar och utvärdera sin egen måluppfyllelse. Med hjälp av bollspel kan läraren leda eleverna till att uppleva hur fysisk aktivitet påverkar kroppen, samt arbeta i grupp och respektera varandra (Skolverket, 1994; Skolverket, 2019).

När det kommer till idrottsämnet så har det utvecklats från att ha varit gymnastik till dagens idrott och hälsa. Detta visar att samhället är i en ständig förändring, och förändringen har påverkat skolan och ämnet idrott och hälsas former. Larsson och Westberg (2019) hävdar att det inte finns så mycket nedtecknad historia om idrottsämnet, och den som finns är ganska begränsad och enkel. Däremot, om man ser tillbaka i historien, har idrottsämnet ställts inför omfattande reformer och stora förändringar. Ämnet har kritiserats och inom verksamheten har man inte varit överens om huruvida idrotten ska präglas av gymnastik i enlighet med Per Henrik Lings tankar och idéer, eller om den ska förhålla sig till idrottsrörelsens karaktär. Ämnet har varit en arena för politisk debatt och olika aktörer har använt ämnet för att uppnå ett visst mål (Sandahl, 2011).

Sandahl (2011) skriver att genom historien har idrottsämnet genomgått en rad förändringar och ett exempel på dessa förändringar är ämnets olika namnbyten. Ursprungligen brukade idrottsämnet kallas för gymnastik och sedan fick det benämningen, gymnastik med lek och idrott. Sedan gick det tillbaka till att heta gymnastik, och 1994 fick ämnet till sist benämningen idrott och hälsa. Ämnet benämns nu idrott och hälsa på grund av sitt breda innehåll, men trots att det innehåller dans och friluftsliv, så är bollspel och annan fysisk träning det som dominerar innehållet.

Sandahl (2011) redogör vidare för att pedagogisk gymnastik är något som har präglat den svenska skolan. Det innebär att ämnets karaktär har ändrats från att ha varit fokuserat på kroppsövningar och rörelse, till ett mer hälsoinriktat kunskapsämne. Undervisningen hade tidigare en konkret och systematisk utformning. Ämnet hade också ett inslag av den tyska redskapsgymnastiken samt av så kallad kvinnogymnastik. Under början av 1900-talet fick tävlingsidrott och bollspel allt större utrymme. En av slutsatserna man kan dra av Sandahls (2011) beskrivning är att idrottsämnet har genomgått en rad olika förändringar och reformer. Den reviderade läroplanen är ett bevis på det. Närmare bestämt kan man se det i utvecklingen av Lgr 11, där kunskaper om en aktiv livsstil, värderingar, att planera samt praktiskt genomföra fysiska aktiviteter ligger i fokus.

2.2 Föreningsidrottens inverkan på bollspel i skolan

Under början av 1900-talet fick tävlingsidrotten och bollspel allt större utrymme i samhället, och då befann sig idrottsrörelsen i sin uppbyggnadsfas. Antalet föreningar var på den här tiden väldigt få och de befann sig i landets större städer. Idrottsrörelsen växte fram genom ett frivilligt engagemang, jämfört med lingianismen som fanns i den svenska skolan under en längre period. Dessa föreningar tilldrog sig många intresserade och det bidrog till att de växte väldigt snabbt, och att antalet medlemmar ökade enligt Sandahl (2011).

Riksidrottsförbundet har haft en ledande position och deras uppgift är att ta hand om den organiserade tävlingsidrotten i Sverige. Sedan 1960-talet fick idrottsföreningarna en bättre ställning i Sverige och dessutom ökade även ungdomsidrotten. Sandahl (2011) påpekar också att lärare i ämnet idrott och hälsa som har eller har haft erfarenheter från föreningsidrotten brukade ta med sig erfarenheterna in i sin undervisning, exempelvis erfarenheten av samarbete i bollspel. När lärare med erfarenheter från föreningsidrotten med inriktning på bollspel undervisade, gavs bollspel ett större utrymme, medan den motoriska och sociala utvecklingen samt hälsa och kost blev sekundärt. Detta har bidragit till bollspelets popularitet inom idrottsundervisningen. Bollspel är det moment som får störst tidsutrymme under lektionerna inom idrott och hälsa (Skolinspektionen, 2018). Skolinspektionen (2018) menar vidare att dess syfte är att förbättra elevernas styrka samt kondition.

Det är viktigt att man som lärare förstår vad syftet är med att använda bollspel i sin undervisning, eftersom bollspelet i sig innehåller mycket mer än att bara spela, något som eleverna annars kan göra på rasterna, på fritids eller på sina tv-spel hemma. Skolans uppdrag

är dock inte att ta fram framtida fotbollsspelare såsom det redan görs i idrottsföreningar och andra frivilliga verksamheter runtom i landet (Sandahl, 2011). Skolans uppdrag är istället att arbeta utifrån hur bollspel kan användas på ett allsidigt sätt, hur det kan få eleverna att utvecklas och hur det kan bidra till ett meningsfullt lärande i ämnet idrott och hälsa. Eleverna ska även lära sig att samarbeta, planera samt respektera varandra. Det här ställer krav på lärarna att lära ut bollspelens allsidiga innehåll, vara förtrodda med hur de olika metoder som finns inom bollspel kan användas, och ha kännedom om hur eleverna kan utvecklas genom dessa metoder (Teng, 2012).

En lärare är skolans viktigaste instrument för undervisning och lärande (Arfwedson & Arfwedson, 2008). Det är viktigt att man som idrottslärare både utmanar och stöttar eleverna. Det räcker inte enbart att följa deras initiativ, utan planering av nya vidgande aktiviteter måste göras. De viktiga aspekterna i planeringen är att man bland annat måste följa upp elevernas frågor och intressen, men också föra samtal med eleverna om tidigare aktiviteter. De didaktiska frågorna, vad ska läras och hur ska det läras, är frågor som kan fungera som en vägledning till att lyckas med att planera aktiviteterna i verksamheten.

Pihlgren (2017) beskriver de olika didaktiska förhållningssätten och redogör för hur didaktiska frågor ger den enskilda eleven ett stort inflytande över hur lärandet ska ske. Eleverna kan påverka det lärandemoment som ska utföras ”medan läraren planerar miljön och erbjuder eleverna material att utforska” (Pihlgren, 2017, s. 124).

2.3 Tidigare forskning

Följande undersökning utförd av Berglund och Lann (2019) liknar min undersökning, men deras studie riktar sig mot lägre åldrar, nämligen årskurs sex. Där undersöks lärares förhållningssätt till bollspel och kursplanen i ämnet idrott och hälsa. Samtliga lärare i studien använde sig av en och samma struktur, nämligen att arbeta i block vilket innebär att de hade exempelvis dans fyra veckor i sträck. Sedan undervisade de i bollspel lika många veckor. Det gjorde att bollspel inte fick mer utrymme än andra delar av undervisningen. Teng (2012) beskriver också att bollspel kan ha en positiv inverkan på elevernas motorik och rörelseutveckling. För att bringa ytterligare tydlighet i det som beskrivs ovan, tillägger Romar et al., (2016) att respondenterna i deras undersökning tyckte att en av de huvudsakliga uppgifterna i bollspel är utveckling av samverkan.

En tidigare studie visar även att TGFU (Teaching games for understanding) har en positiv inverkan på elevernas lärande i utövandet av bollspel. TGFU är en inlärningsmodell som utvecklades 1982, inom vilken man utgår ifrån spelet i stort för att sedan lära sig en del inom spelet, exempelvis hur man gör en överstegsfint i fotboll (Bunker & Thorpe, 1982). Man har kommit fram till att eleverna som hade lärt sig genom TGFU:s perspektiv presterade bättre än de elever som hade lärt sig genom traditionellt teknikledd undervisning (Kirk & MacPhail, 2002).

Teng (2012) visar att majoriteten av eleverna tycker om bollspel, men pekar också på att det kan bero på lärarens sätt att arbeta. Teng (2012) menar att resultatet av studien visar att bollekar och bollspel är omtyckt av de flesta elever, men att den positiva inställningen möjligtvis är beroende av vilket arbetssätt läraren har. Samtliga lärare i studien använder bollar i sin undervisning, men arbetssätten och syftena varierar, dvs om bollekar eller tävlingsinriktade matcher dominerar undervisningen. Läraren avgör om lektionen ska vara elevcentrerad eller lärarcentrerad, och om den ska inkludera samtliga elever i undervisningen. Elevernas mognad spelar allra störst roll för huruvida läraren ska ha en elevcentrerad undervisning eller inte, men läraren kan absolut blanda och variera de två perspektiven. I början går det att ha en lärarcentrerad undervisning, där läraren informerar och ger tydliga instruktioner, men efter hand kan ansvaret lämnas över till eleverna som får samverka med varandra (Teng, 2012).

Thedin Jakobsson (2005) behandlar lärares tankar om ämnet idrott och hälsa. För att undvika obekväma situationer i idrotten betonade lärarna vikten av att skapa positiva miljöer. Dessutom ansåg lärarna att en positiv inställning till idrottsämnet leder till ett långvarigt intresse för fysisk aktivitet (Thedin Jakobsson, 2005).

Det finns en stor skillnad mellan lärare som har arbetat inom idrott och hälsa enbart i skolan och lärare som har tidigare erfarenheter från idrottsfältet. Inom idrottsfältet har läraren erfarenhet och fått en idrottsbakgrund som leder till en värdefull position inom skolvärlden. Londos (2010) har gjort en studie om hur undervisningen kan påverkas beroende på om idrottsläraren har erfarenheter från idrottsfältet eller inte. Det har även studerats om elevernas uppfattning blir annorlunda, baserat på vad eleverna gör på fritiden. Det som framkommer är att lärarna förhåller sig till sina tidigare erfarenheter av idrottsfältet i sin undervisning i skolan. Till exempel använder en lärare med erfarenheter inom basket sin erfarenhet som ett

redskap. Lärare som har bredare erfarenhet av idrottsfältet ska kunna ta hänsyn till skolans uppdrag samtidigt som de använder den kunskapen de har förvärvat tidigare (Londos, 2010).

Exempelvis förklarar Londos (2010) att det måste finnas en balans mellan lärarens kunskaper inom ämnet idrott och hälsa och lärarens tidigare erfarenheter från föreningsidrotten. Om läraren har brister i sitt sätt att lära ut till eleverna finns risken att läraren imiterar idrottens normer och värden. ”De lärare som har andra idrottsfarenheter, dispositioner som utvecklats inom motionsidrott, friluftsliv och upplevelseidrott, ger en bredare bild av vad som präglar deras val av strategier” (Londos, 2010, s. 137).

2.4 Teoretisk utgångspunkt

2.4.1 Sociokulturellt perspektiv

Det sociokulturella perspektivet hjälper pedagoger att aktivt inkludera samtliga elever i undervisningen. Perspektivet framhåller att lärande sker i interaktion i sociala sammanhang genom en kulturell produkt, det vill säga genom bollspel i det aktuella fallet. Det går enbart att förstå människors tänkande genom att först förstå språket i relation till den kulturella produkten. Språket skiljer sig i olika miljöer där sporten utövas. Om en elev till exempel är uppvuxen i en miljö där basket är normen för idrottsutövandet, kommer det automatiskt innebära att det skapas ett naturligt sätt att tala i relation till basket som idrott. Med andra ord så är det inte möjligt att skilja på tänkandet och den kulturella produkten (Wertsch, 1985).

För att vidga teorin så lägger Wertsch (1985) till begreppet *mediering*, som i det här fallet betecknas utveckling av individer genom interaktion, där samspel mellan tänkande och handling sker. Begreppet är tillämpligt på samtiden, då det finns ett behov av att veta hur bollspel har påverkat skolidrotten. Det är viktigt att få en förståelse av varför bollspel tar en så stor plats inom idrottsundervisningen och hur detta påverkar lärarens sätt att lägga upp sin undervisning. Bollspel kan bli en metod som underlättar undervisningen och förmedlingen och utvecklingen av elevers förståelse.

Arfwedson och Arfwedson (2008) menar att elevens bakgrund är en viktig faktor för att kunna lösa möjliga motgångar. De beskriver olika tillvägagångssätt i den didaktiska undervisningen och vilka följder som kan komma av att använda olika sätt att undervisa. Att individers erfarenheter och kunskaper tas med i undervisning är ofta det som avgör hur motstånd kan hanteras. När elevers nya erfarenheter gör att gamla kunskaper och erfarenheter

ifrågasätts, gör detta att eleverna förlorar förtroende för sina tidigare erfarenheter och blir mer övertygade om sina nya erfarenheter och uppfattningar (Arfwedson & Arfwedson, 2008).

Det sociokulturella perspektivet är en passande teori för denna studie eftersom perspektivet inte är lärarcentrerat, utan det fokuserar på samspel mellan elever och lärare. Eleverna blir inte beroende av en lärarcentrerad undervisning. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* förespråkas att samspel samt samarbete mellan elever ska ske. Det sociokulturella perspektivet betonar att läraren skapar utrymme och möjlighet för eleverna att utvecklas genom interaktion och samverkan. Läraren är givetvis alltid med i undervisningen, men är inte ensamt aktiv att hålla i undervisningen (Skolverket, 2019).

2.4.2 Sociologi

Svedberg (2016) talar om de inre och yttre faktorer som bygger upp normer och värderingar. Dessa faktorer grundar sig i så kallade referensgrupper, såsom kompiskretsar eller andra sociala grupper. Vidare diskuterar Svedberg (2016) att yttre och inre faktorer påverkar graden eller mängden fysisk aktivitet som utförs av en person. Schantz (2006) lyfter fram att de inre faktorerna såsom fysisk kapacitet, kunskap, ålder, motivation, kön och intresse påverkar en individs val. De yttre faktorerna skulle kunna vara faktiska miljöer, tillgångar, föreningar samt rörelsekulturer (Svedberg, 2016).

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka lärares didaktiska ställningstaganden under momentet bollspel på skolans högstadienivå, och hur dessa ställningstaganden relaterar till elevernas inställning till momentet. Även elevernas uppfattning av undervisningen undersöks.

Studiens frågeställningar är:

- Vilka didaktiska ställningstaganden uppger lärare i idrott och hälsa att de gör inför och under momentet bollspel?
- Hur uppfattar lärare i ämnet idrott och hälsa att de mer konkret stöttar och motiverar elever i årskurs 9 som är oerfarna/erfarna inom bollspel?
- Hur uppfattar elever lärares undervisningsätt i bollspel inom ämnet idrott och hälsa?

4. Metod

4.1 Val av metod

Metoden i föreliggande undersökning är ett exempel på så kallad *mix methods*, det vill säga att den har både en kvantitativ och en kvalitativ ansats (Johnson, Onwuegbuzie (2004) Den kvantitativa delen av studien genomförs i form av enkäter. Enligt Eliasson (2006) är den kvantitativa metoden den mest passande i en enkätundersökning som denna, där data samlas in och jämförs mellan två olika grupper. Studiens kvalitativa del, som består av intervjuer med lärare, motiveras av att den kan ge en djupare förståelse för hur läraren förhåller sig till skapandet av en meningsfull undervisning. Det som har använts för att kunna utföra och spela in intervjuerna är det digitala multiverktyget Zoom.

4.2 Urval

Till intervjustudien valdes tre idrottslärare med erfarenhet av idrottsundervisning. Tanken var att anpassa intervjuerna till lärare inom idrott och hälsa så noga som möjligt och därför genomfördes två pilotintervjuer. Dessa utfördes på lärarstudenter på GIH. De genomfördes för att testa ifall intervjuguiden fungerade eller behövde revideras. Det fanns även med följdfrågor i syfte att få så djup och rik information som möjligt. En annan orsak till genomförandet av pilotintervjuerna var att minska risken för misstolkning och säkerställa att frågorna som ställdes var formulerade utifrån studiens syfte och frågeställningar.

Skolorna blev utvalda ur ett bekvämligheturval bland kommunala skolor. Det skedde genom att jag blev tipsad av mina studiekamrater om en skola i södra delen av Stockholm. Utav fyra skolor svarade tre som var villiga att delta i undersökningen. Det resulterade i att dessa tre skolor blev de som undersökningen gjordes på. De elever som har deltagit i undersökningen hade en koppling till respektive lärare, som var deras lärare i ämnet idrott och hälsa. Urvalet gjordes på det här sättet för att se vilken respons lärarnas didaktiska ställningstaganden väckte hos eleverna.

Tanken med intervjuerna var att få ta del av lärarnas kunskaper och erfarenheter när det kom till bollspel i idrottsundervisningen. Jag valde som tidigare nämnts, att även undersöka hur elevernas inställning till bollspel påverkades. Därför genomfördes även en kvantitativ undersökning med eleverna i högstadiet. Tanken med denna undersökning var att få en bild av vad eleverna tyckte om bollspel i undervisningsform, men också en bild av hur den kan

förbättras och inkludera samtliga elever. Genom att låta elever svara på frågor kring bollspel kunde jag få syn på elevernas perspektiv.

På grund av den pågående pandemin har det varit svårt att besöka skolorna och lämna enkäter. Därför har elevenkäten skickats ut till respektive lärare, som sedan har delat ut dessa enkäter till sina elever. Kontakten med lärarna och genomförandet av enkäten skedde digitalt. Enkäten skickades ut till lärarna via mejl, och de delade vidare till eleverna via ett google docs-formulär.

Idrottsläraren valde att genomföra elevenkäten under lektioner i ett annat ämne än idrott och hälsa, då frånvaron kan tendera att vara högre under idrottslektioner än under annan undervisning. Motivet var att minimera bortfall i undersökningen. Det var sammanlagt tre skolor som svarade på enkäten. Totalt deltog 71 elever i undersökningen. Bortfallet var mindre än 1 procent. På skola 1 var det 24 elever som deltog i undersökningen. På skola 2 var det 26 elever som deltog och på skola 3 var det 21 elever som svarade på enkäten.

Elevenkäten var utformad så att eleverna skulle svara på frågorna med hjälp av en skala från 0 till 5. Noll var lägst och innebar att den som svarar inte är nöjd med det som uttrycks i frågan, medan fem är högst på skalan och signalerar att man är nöjd i högsta grad.

4.3 Genomförande

Genomförandet av intervjuerna bygger på trattmodellen som beskrivs av Kyléns (2004) i boken *Att få svar – intervju, enkät och observation*. Den innehåller en grundläggande modell som hjälper till att genomföra en intervju på ett strukturerat sätt. Modellen har sex olika steg: öppning, friberättelse, precisering, kontroll, information samt avslut. Det innebär att man informerar deltagaren om studiens syfte, upplägg samt generell information om att upprätthålla anonymiteten (Kyléns, 2004). Jag skickade ut sammanlagt 75 enkäter till elever i årskurs 9. Fyra enkäter blev obesvarade.

4.4 Analys

I enkätundersökningen förekommer det olika frågor med olika svarsalternativ. Den första tabellen är utformad med noll som lägsta nivån i svarsalternativen, och fem som det högsta. Den lägsta siffran var noll vilket innebar mycket missnöjd, medan siffran ett innebar att man var missnöjd. Svarsalternativet tre innebar neutral, och fyra nöjd, sedan innebar fem att man var mycket nöjd.

Intervjuerna genomfördes via det digitala verktyget zoom, där kunde man även spela in intervjun för att man senare skulle kunna transkribera. Totalt fick jag möjlighet att intervjua tre lärare som undervisar högstadiel elever i årskurs nio.

Efter samtliga intervjuer utfördes en transkribering, och en genomgång av materialet. Utifrån frågeställningarna närlästes transkriptionerna och valdes ut frågor ifrån intervjuguiden som passade studiens syfte och frågeställning. De frågor som valdes ut ifrån intervjuguiden var följande; Har du erfarenhet i föreningsidrotten inom bollspel? Hur upplever du att du som lärare motiverar de elever som inte känner sig inkluderade i undervisningen inom bollspel? Hur implementerar du kursplanens innehåll i din undervisning, när det kommer till bollspel? Hur förmedlar du vad syftet är med undervisningen i bollspel såväl i teorin som i praktik?

Dessa frågor delades inte in i några teman, utan de analyserades genom att se vilka frågor som passade ihop med det transkriberade materialet. Därefter har det använts som ett underlag för studiens genomförande. Jag tog varje fråga för sig och besvarade dem utifrån det material jag hade transkriberat.

4.5 Etiska överväganden

I linje med riktlinjerna från Vetenskapsrådet (2015) har respondenterna fått ett mejl med information om deltagandet i studien. I detta mejl beskrivs följande krav för deltagande:

Enligt *informationskravet* har respondenterna fått information om vilka villkor som gäller för båda parter. De har även fått information om vad som kommer att hända med deras uppgifter samt att deltagandet är frivilligt. Dessutom känner de till syftet med intervjun och vad deras svar kommer att användas till. De informerades även om att de när som helst kunde avbryta sin medverkan om de inte ville vara delaktiga. Deltagarna har också informerats om att studien ingår i min utbildning på GIH och att insamlad data endast används för detta ändamål vilket faller in i *nyttjandekravet*.

I mejlet fanns även information om *Konfidentialitetskravet*, och *anonymitetskravet*, det vill säga att personuppgifter kommer att förvaras så att ingen obehörig kan ta del av de uppgifter som framkommer genom undersökningen. För att mina deltagare inte ska kunna identifieras i studien har jag valt att inte nämna var de arbetar eller går i skolan och deras namn används inte. I stället används fiktiva namn.

4.6 Validitet och reliabilitet

Det finns två grundläggande aspekter för en studies resultat. Aspekterna att ta hänsyn till är validitet och reliabilitet (Hassmén & Hassmén, 2006). För att få så bra validitet som möjligt i studien förbereddes och bearbetades intervjufrågorna.

De lärare som har medverkat i studien är utbildade lärare och vissa av dem har årtal av erfarenhet inom ämnet idrott och hälsa. Detta kan öka studiens validitet, då samtliga lärare har gedigen erfarenhet inom ämnet. Deras erfarenheter och kunskaper kan ge oss svar på studiens frågeställningar. Anledningen till att intervjuerna spelades in var för att det är en förutsättning för att kunna transkribera intervjuerna ordagrant.

Det skapades även en intervjuguide som användes för att stödja arbetsprocessen. Innan intervjuerna påbörjades genomfördes pilotintervjuer för att se om intervjuguidens frågor skulle fungera, samt för att få en överblick över intervjuguiden. Den genomfördes på mina studiekamrater, och redan då framkom att intervjuguiden behövde revideras för undersökningens ändamål och frågor. Efter utförd pilotintervju fick jag feedback på valet av frågor, varefter vissa justeringar gjordes.

Enkätens trovärdighet kan ha påverkats, då jag inte var på plats eftersom jag skickade en länk till läraren som delade den vidare till sina elever i klassrummet. Eleverna besvarade enkäten genom sina Ipads. Om frågor uppkom, eller annat som berör studien så fanns inte möjligheten för mig att besvara frågor och funderingar. Möjligheten att få feedback från deltagarna fanns inte på grund av min frånvaro under studiens gång. Orsaken till min frånvaro för presentation av enkätundersökningen på plats samt genomgång av den var på grund av Covid-19.

Statistisk bearbetning

χ^2 (Chi-två-test) tas fram genom att undersöka relationen mellan det faktiska värdet och det förväntade värdet. Hypotesen är att det inte skiljer sig mellan skolorna avseende vad eleverna tycker i de tre olika frågorna. Jag har valt att använda mig av chi-två-testet för att se om det finns några signifikanta skillnader i elevernas enkätundersökning.

5. Resultat

Resultatet presenteras utifrån frågorna från intervjuguiden. Det som presenteras först är framställningen av lärarnas svar på frågan hur de upplever att de motiverar de elever som inte känner sig inkluderade i undervisningen inom bollspel. Dessa tre lärarna kallas John, Olle och Louise.

I enkätundersökningen ställdes ett antal frågor, till elever på tre skolor i grundskolans årskurs 9. Svaren på respektive fråga redovisas nedan skola för skola med vissa jämförelser skolorna emellan. Därefter diskuteras svaren i förhållande till det som har framkommit i de redovisade lärarintervjuerna.

5.1 Lärarnas erfarenheter inom bollspel

Samtliga deltagare i studien har en bakgrund inom idrottsförening med inriktning bollspel. Samtliga har också lärarlegitimation inom idrott och hälsa och de undervisar alla i årskurs 9. Lärarna har olika erfarenhet vad gäller längd inom bollspel och undervisning inom idrott och hälsa. Deras erfarenheter inom bollspel har en stor påverkan på undervisningen och alla dessa lärare har varit eller är fortfarande aktiva inom olika former av bollspel. Citaten nedan visar kortfattat hur deras idrottsengagemang har sett ut.

”Jag har faktiskt spelat mycket innebandy och hockey sedan kom fotbollen in som jag då spelade under den längre perioden fram till att jag blev 18”. (John)

”Körde kampsport från att 6-årsåldern till och med att jag var 12–13 sen började jag spela fotboll som jag än idag gör, men mest för att hålla igång.” (Olle)

”Jag har varit aktiv inom ridning sen jag var 7 fram till 14 sen började jag köra volleyboll som jag fortfarande kör.” (Louise)

Det de alla hade gemensamt var att de använde sina erfarenheter i undervisningen. Det bidrog till att de kunde skapa meningsfullt lärande och en positiv inverkan på eleverna. Hade de inte haft sina erfarenheter att dra nytta av i undervisningen hade det kunnat se annorlunda ut gällande engagemang.

”ens erfarenheter kan bidra till en bättre förståelse av det teoretiska som man har lärt sig på högskolan, något jag även tycker som man lär sig i utbildningen är att teori och praktik är något som ofta går hand i hand. Dock är erfarenheterna från föreningsidrotten något jag enbart kan få därifrån som har varit till stor hjälp för förståelsen för bollspel som jag inte fått under min skolgång”. (Olle)

Det finns en skillnad i lärarnas svar på undersökningen. Här kommer ett exempel från Johns svar om vad han tycker om bollspel i ämnet Idrott och hälsa:

”Det är en väldigt uppskattad gren i skolmiljön men av tidigare erfarenheter så har jag lärt mig att man bör vara försiktig med hur man använder sig utav bollspel. Dvs har man de pedagogiska nycklarna som krävs? Har man sett över hur elevgrupperna ser ut? Har man introducerat aktiviteten på ett korrekt och utförligt sätt? Är eleverna väl medvetna om vad som förväntas av de etc.?”

Louise säger:

“Jag tycker att man ska fokusera mer på att ha stationer och bygga upp kunskaperna från grunden. Det finns ingen anledning att spela matcher till exempel. Sen tycker jag även att bollspel kan inkluderas i olika lekar.”

Det här visar att idrottslärarna arbetar på olika sätt och har olika erfarenheter. De ser varje klass på ett visst sätt och den enskilda individen. De arbetar med att anpassa lektionerna genom inkludering och skapa förutsättningar för att eleverna ska förstå aktiviteten.

“Eftersom jag har många år av erfarenheter kring det, och detta begränsar mitt sätt att undervisa. Framför allt för att jag möjligtvis går in i tränarroll och börjar peta på tekniska detaljer när det inte är de viktigaste, själva utövandet och deltagandet är det primära i själva undervisningen och detta kan jag se bland flera lärare. När man är väldigt erfaren i en typ av sport eller än idrott och sen ska lära ut i en skolmiljö, där man ska visa förmågor då blir det väldigt monotont och man går in i en tränarroll.”
(John)

En del lärare finner det svårt att balansera sina erfarenheter som tränare, samt deras roll som idrottslärare eftersom vissa erfarenheter kan ha en påverkan på yrkesrollen. Som i Johns fall

där han nämner att det är enkelt att hamna i tränarrollen, vilket kan försvåra för de elever som inte är aktiva i någon idrottsförening.

5.2 Lärarens motivation/engagemang inom bollspel i skolundervisningen

Lärarnas svar visar att som lärare inom idrott och hälsa så ska man kunna skapa möjligheter för elever att utöva aktiviteter. Vidare beskriver lärarna att man ska utmana eleverna till nya upptäckter och väcka elevernas inre motivation för att de ska kunna utforska nya fenomen. Det är viktigt att man som idrottslärare skapar utmaningar som är anpassade för elevernas utvecklingsnivå. Idrottslärare bör vara kreativa och bidra till att eleven gör nya upptäckter och förutsättningar för en aktiv livsstil skapas.

Det finns elever som väljer eller avstår från att delta på idrottslektionerna på grund av gruppträck. Sedan finns det andra elever som vill visa sina förmågor och förknippar undervisningen med idrottsföreningen. Här beskriver Louise att hon med hjälp av pedagogiska nycklar skapar utrymme för samtliga elever att bli motiverade att delta och utvecklas.

”För vissa handlar det om umgänget och att få hänga med sina kompisar eller klasskamrater och vissa vill bara utmana sig själva och vinna så det beror på lite olika. Men generellt så brukar jag använda mig av olika regler eller så brukar jag också... för vissa elever som känner att de inte vill vara med så brukar jag erbjuda att de hjälper mig med att coacha de, att få vara tränare. Då på det sättet kan ju se rent teoretiskt om de har en spelförståelse för spelet, då kan de vara där och ändå vara delaktiga på lektionen och på det sättet förklarar jag hur de ska köra och vad de ska tänka på och sen kan vi ha en diskussion beroende på det. Det är olika från situation till situation.”
(Louise)

Detta är även något som John bekräftar i sin intervju. Han påpekar svårigheterna i att motivera elever som inte är delaktiga eller närvarande på lektionerna. Det han använder sig av är pedagogiska regler för att dela in eleverna i olika nivåer som är anpassade efter deras individuella nivå. Det bidrar till att han som lärare kan gå in och stötta elever i att utvecklas i deras förmågor inom bollspel.

”Det är väldigt svårt att motivera en person som inte vill vara med, men det jag försöker göra är att ge möjlighet att delta och få känna att man verkligen deltar i

undervisningen. Dels med pedagogiska regler, dels att man försöker nivåfördela lite i undervisningen, det brukar oftast funka ganska bra, där de som är väldigt duktiga kanske vill spela med varandra och de som inte känner sig lika duktiga kan köra med varandra. Och i det så kan jag också hjälpa till och ge tips på hur man kan utöva sporten eller idrotten lite bättre ”(John)

Här hävdar Olle att vikten ligger vid att ta reda på den bakomliggande orsaken till att eleverna inte är motiverade, och varför de inte vill vara med. När man har tagit reda på orsaken till problemet då kan man börja förebygga det. Det kan vara rädsla för bollen. Det ger läraren utrymme att kunna arbeta med dessa elever med hjälp av olika didaktiska verktyg, såsom olika övningar.

”Som lärare när man ser att eleverna inte kan vara med eller får vara med eller vill vara med i undervisningen, så kan det bero på olika saker som eleven känner. Om det har med att de känner att de inte är tillräckligt bra för att vara med, kan bero på vad orsaken är till att eleven inte vill vara med och inte känner sig motiverade. Det kan vara rädsla för bollen och då kan man arbeta med att få de att vara bekväma med bollen först och främst. Och att det finns någon mening med själva bollspelen, det är också en viktig grej, vissa vill bara vinna och vissa blir motiverade av att tänka att det är hälsosamt för kroppen och att man utvecklar någonting”. (Olle)

Det lärarna påpekar är vikten av att kunna veta vad ens elever behöver, ibland när elever inte vill vara med på idrotten kan det bero på lektionens upplägg. Om man som lärare känner sina elever väl, då kan man uppmuntra de samt korrigera lektionsupplägget.

5.3 Bollspel i relation till kursplanen

Kursplanens syfte med undervisningen för bollspel inom ämnet idrott och hälsa är att eleven ska få delta i lekar, spel och idrotter som innefattar komplexa rörelser i olika miljöer och variera samt anpassa sina rörelser till viss del till aktiviteten och sammanhanget. Bollspel är ett ämne som är väldigt brett. Idrottslärare ges möjligheten att hjälpa eleverna att utveckla allt från fysisk grovmotorik till finmotorik med tekniska färdigheter. Vidare beskriver Olle att det är viktigt att man inte bara kör bollspel, utan att man variera undervisningen med olika bollekar och andra bollspel när man använder olika redskap.

”Enligt kursplanen så är det bollspel inte det viktigaste om man tänker så, det kan bli väldigt mycket bollspel ibland och det har man sett hos andra idrottslärare och jag har själv upplevt det i ung ålder i skolan, bollspel är ganska brett, där grovmotoriken är det centrala sedan det finmotoriska med teknikfärdigheterna. De här olika förmågorna som man behöver passar in med koordination, samarbete, respekt för andra personer och liknande.” (Olle)

Något som även John påpekar är att man kan använda bollspel som ett verktyg för andra övningar som finns med i läroplanen. Ibland kan man använda bollekar som en gren i sig inom undervisningen, och vid andra tillfällen kan bollekar fungera som ett verktyg för andra grenar. Allt handlar om vilket syfte och mål man har med sin undervisning.

”I Lgr 11 så står det att eleverna ska kunna utöva olika bollspel rörelser, till dans som musik. Och där finner jag bollspel som ett verktyg som jag kan använda för den förmågan i kursplanen tänker jag. Sen tycker jag även att eleverna ska kunna uppnå de förmågor såsom allsidiga rörelser, samarbete med fler genom bollspel eller bollekar som det förekommer i kursplanen.” (John)

Louise berättar att alla elever har olika styrkor och förmågor, vilka kan komma till användning inom olika områden vid bollspel. Sedan går hon även in på att man som lärare inom idrott och hälsa har väldigt fria händer att planera sina lektioner och skapa en bedömningsmatris utifrån de olika övningar och lekar man kör med eleverna. Det hon även betonade under intervjun var hur brett ämnet bollspel är och att man som lärare har stora möjligheter att skapa en god undervisning för sina elever.

”Det finns jättemånga olika punkter som man kan bedöma utifrån bollspel och det är en motivation till varför många idrottslärare väljer det och varför många utövar det. Dels för att det är ganska brett och alla kan utöva det på olika sätt. Vissa kan vara duktiga på defensiven och det fysiska i en sport och någon som är jättebra på en annan del såsom att vara målvakt, sen kan det finns någon som är bra på att vara anfallare, återigen är det ganska brett och man kan bedöma jättemycket, och man har en viss frihet när man använder bollspel som lärare i sin undervisning” (Louise).

När man har elever som har olika styrkor är det viktigt att man som lärare tar vara på dessa styrkor, och hjälper eleverna att utvecklas vidare. Samt att man kan ta hjälp av eleverna att hjälpa varandra, och samarbeta i de olika bollsportgrenarna.

5.4 Lärarens tydlighet i förmedlandet av syftet med undervisningen

De intervjuade lärarna beskriver hur de använder sig av olika redskap som hjälper dem att tydliggöra för eleverna vad syftet är med undervisningen, samt att de binder samman teori med praktik. Till exempel förklarar John här nedan hur han använder sig av en tavla på sina lektioner, där han brukar skriva upp vad syftet är med lektionen, och vilka aktiviteter som kommer att genomföras. Han brukar även reflektera med sina elever och få återkoppling på om de har förstått och vad de har lärt sig under hans lektion. John använder i en viss utsträckning, av att jobba med teorin och praktiken. Han går igenom teoretiska aspekter med eleverna och sedan omsätter han teorin i praktiken och avslutar med en reflektion.

“Jag brukar gå igenom vad som krävs för att uppnå 5 olika betygsnivåerna A - E. Vi har en Whiteboardtavla i vår gymnastiksal som underlättar jättemycket. Innan eleverna kommer in i gymnastiksalen, brukar jag skriva upp vad/vilka aktiviteter vi ska ha, vad syftet/målet med det hela är, vad jag som lärare tittar på och bedömer. Tavlan är det bästa medlet för elever som har svårigheter med att förstå och behöver tydliga strukturer samt riktlinjer att förhålla sig till. Regler samt avslut med reflektion brukar även att skrivas upp. Tavlan underlättar otroligt mycket med det teoretiska men när det kommer till det praktiska med att visa brukar jag oftast använda mig av eleverna till att visa hur det ska gå till. Tydlighet är alltså A och O för eleverna, har de frågor så kommer de antingen fram eller räcker upp handen och ställer frågan.” (John)

Även Olle använder didaktiska redskap såsom en dator för att förmedla syfte och mål med sin undervisning. Han brukar visa kortfilmer som tydliggör hans ändamål med lektionerna.

“Jag brukar koppla ihop min dator till en tv som vi lärare i idrott och hälsa har tillgång till och brukar använda oss av, där jag antingen bara går igenom det teoretiska och sedan visar det praktiska själv eller så brukar jag visa genom korta filmer. (Olle)

Likaså Louise berättar hur viktigt det är med tydlighet och förmedlandet av undervisningens syfte. Något som hon tar upp är relationsskapande som hon anser vara en stark grund inom lärandet, då relationsskapande bidrar till bättre förståelse för varandra. Det kan i sin tur underlätta för läraren inom idrott och hälsa att nå ut till eleverna och skapa en kommunikation kring deras mål och hur de ska uppfylla dem i undervisningen.

Ibland kan man ha elever som är väldigt tävlingsinriktade och det medför att fokus tappas på vissa moment under lektionen. Det Louise gör är att hon redan från början berättar för sina elever vad som ska läras under lektionen samt vad fokusen är under de olika momenten. Det gör att lektionen inte urartar.

“För mig är det viktigt att gå igenom de mål som behöver uppnås, därför går jag igenom det under varje lektion om vad jag bedömer och vart fokuset ligger på. Ibland kan det bli så att en del elever blir väldigt tävlingsinriktade under en uppvärmning som sedan kan eskalera, därför poängterar jag att det är uppvärmning som gäller, det jag kollar på är om man kan respektera varandra och samarbeta på ett bra sätt. Ibland kan jag skrämmas med att säga “det du gjorde är på “F” nivå” så att eleverna skärper sig, vilket brukar hjälpa. Jag skulle säga att vikten ligger på sättet man når ut till eleverna som lärare i alla ämnen är otroligt viktigt för relationsskapande och förståelse för varandra. Det kan underlätta det för dig som lärare till att nå ut till eleverna så att de förstår vad de behöver göra för att uppnå det betyget de har som mål att uppnå. (Louise).

Relationskapande är en väldigt bra och stadig grund att bygga med eleverna från början, en bra relation med eleverna leder till att man har en bättre kommunikation samt förståelse i undervisningen.

5.5 Sammanfattning av intervjustudien.

Samtliga lärare som var med på intervjustudien hade erfarenhet av bollspel i föreningsidrott, något annat de även hade gemensamt är att de har eller hade varit aktiva inom någon form av bollsport. Lärarna i studien påpekade hur deras erfarenhet har hjälpt dem i sina sätt att undervisa i bollspel. Idrottslärarna i undersökningen arbetade på olika sätt, deras lektionsupplägg samt undervisningsmoment skildes åt.

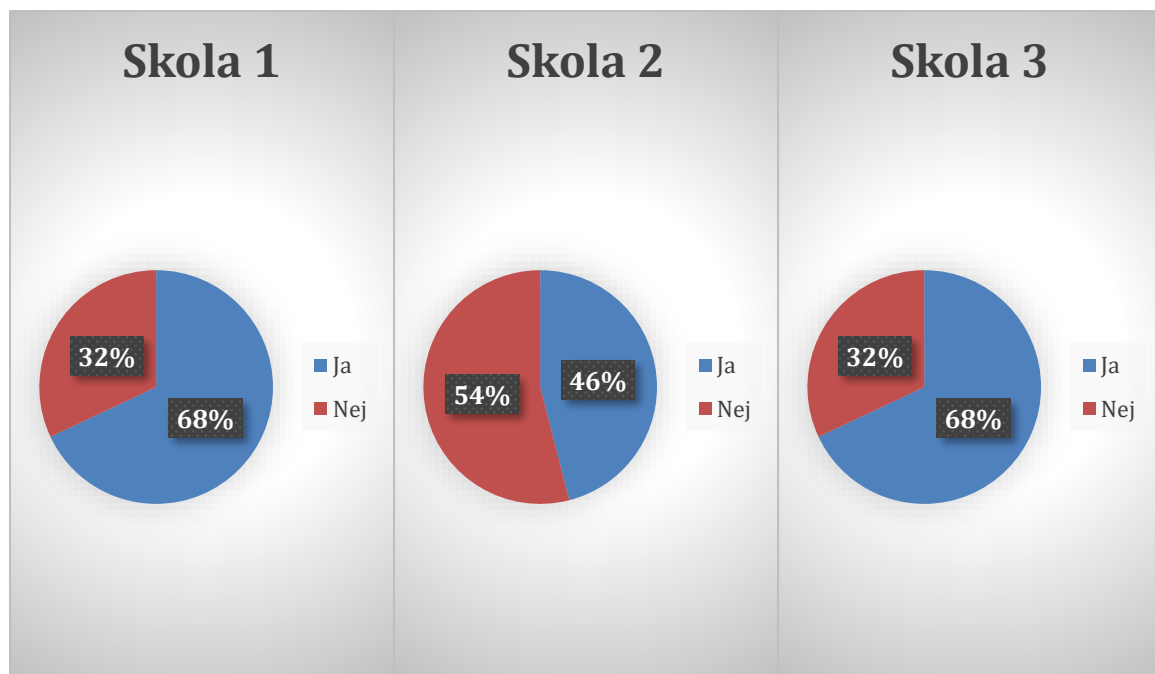
En av idrottslärarna tyckte att man ska fokusera på hur elevgruppen är uppbyggd samt hur man introducerar olika aktiviteter för eleverna på rätt sätt. Den andra läraren tyckte att man borde fokusera på att bygga upp elevernas kunskaper från grunden, samtidigt som man lär dem olika tekniker som finns inom bollspelen. Den tredje läraren tyckte att det ibland kan vara svårt att skilja på sin lärarroll och tränarrollen från föreningslivet. Hen nämnde också att hen missar att se elevernas deltagande i undervisningen men fokuserar i stället på tekniken de använder i spelet.

Vidare nämner lärarna vikten av att engagera eleverna och motivera dem för att utforska nya fenomen. Sedan kan det finnas elever som är svåra att motivera, och lösningen till det är att man bör ta reda på bakomliggande orsaker till att eleverna inte är motiverade. Samt jobba på därifrån, skapa relationer samt hitta en lösning tillsammans. Idrottslärarna vill med hjälp av kursplanen ge eleverna möjlighet att utveckla deras grovmotorik samt finmotorik med tekniska färdigheter. De tyckte även att det är viktigt att man varierar undervisningen, att man kör en blandning av både bollspel och bollekar, där man använder sig av olika redskap.

5.6 Enkätundersökningen

Syftet med enkäten var att besvara studiens frågeställning hur eleverna uppfattar lärarens undervisningssätt i bollspel. Svaren redovisas i form av tabeller och figurer.

Den första frågan handlar om lärarens engagemang där eleverna ombads jämföra engagemanget mellan bollspel och andra moment i undervisningen. Se figur 1.

Figur 1. Lärarens engagemang i bollspel. Procent.

På skola 1 och 3 är det 68 procent av eleverna som tycker att lärarens engagemang i bollspel är större än i andra moment. Motsvarande andel på skola 2 är 46 procent.

Tabell 1

Nedan beskrivs faktiska värdet samt det förväntade värdet av elevernas negativa och positiva omdöme. Med Expected negative, innebär det hur många elever förväntas svara inom poängskalan 0 – 2. I Expected positive, innebär det hur många elever förväntas svara inom poängskalan 3 – 5. Chi-två-testet gjordes för att se om det fanns några signifikanta skillnader mellan elevernas positiva samt negativa förväntade svar.

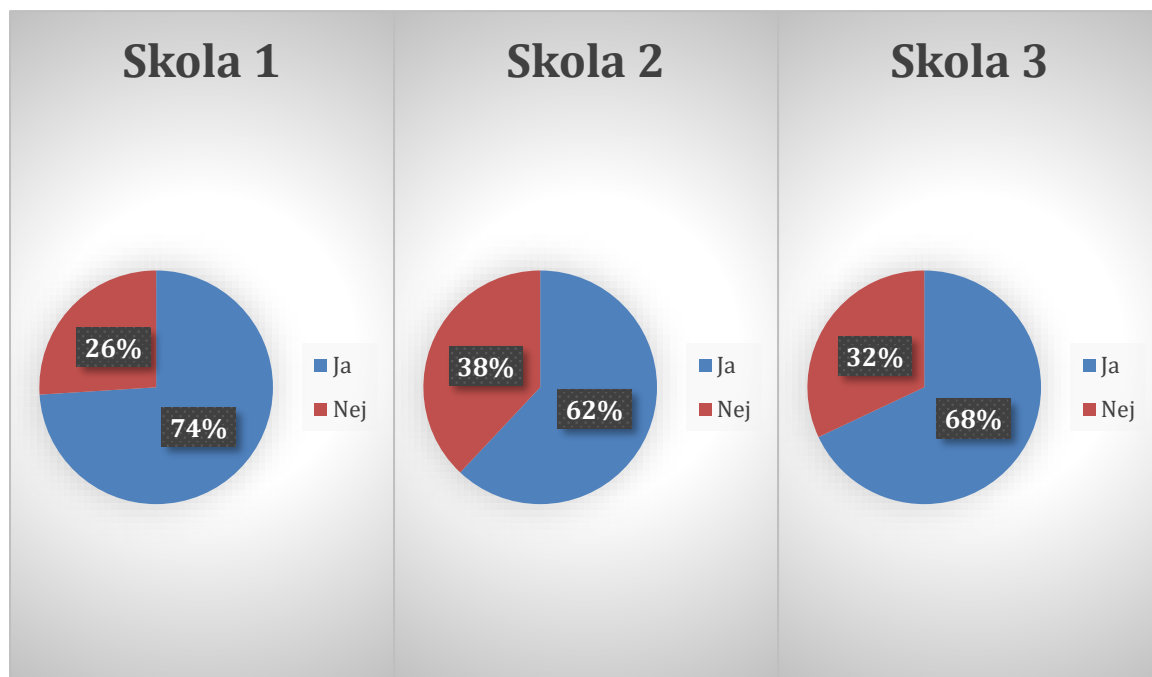
Skolor	Poäng 0 - 2 negativ (antal elever)	Expected negative	Chi-square negative	Poäng 3 - 5 positiv (antal elever)	Expected positive	Chi-square positive	Totalt antal elever
Skola 1	8	9,868	0,354	17	15,132	0,231	25
Skola 2	14	10,263	1,361	12	15,737	0,887	26
Skola 3	8	9,868	0,354	17	15,132	0,231	25
Totalt:	30			46			76

Chi-square total:	Degrees of freedom	p-value	alpha-värde: <0,05	Signifikant?
3,417	2	0,181		nej, det är ingen signifikant skillnad mellan det positiva och negativa i resultatet. För att det skulle blivit en signifikant skillnad, hade nyckelvärdet behövt vara 6 med två frihetsgrader, och min data uppnådde inte det värdet.

På skola 1 och 3 svarade 8 elever negativt (0–2), medan förväntade resultat på ett negativt svar det vill säga expected negative är 9,9. Skola 2 svarade 14 elever negativt, medan förväntade resultat på ett negativt svar på (10,3). Både skola 1 och 3 var det 17 elever som svarade positivt (3–5), medan det förväntade värdet ger en siffra på att 15 elever det vill säga (expected positive), skulle svarat positivt (3–5).

När det gäller huruvida undervisningen upplevs som meningsfull i relation till målen redovisas elevernas svar i figur 2.

Figur 2. Bollspel som meningsfullt moment. Procent.

På skola 1 är det 74 procent av eleverna som tycker att undervisningen inom bollspel är meningsfull i relation till de mål som de behöver uppnå. På Skola 2 är det 62 procent av eleverna som tycker att undervisningen inom bollspel är meningsfull, i relation till målen som ska uppnås i bollspel. På Skola 3 är det 68 procent av eleverna som tycker att undervisningen är meningsfull i förhållande till målen.

6. Diskussion och analys

Denna undersökning hade som mål att undersöka lärares didaktiska ställningstaganden under momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa på skolans högstadienivå, och även hur dessa ställningstaganden relaterar till elevernas inställning till momentet. Genom intervjuer och en enkätundersökning har svaren undersökts.

Lärarnas svar uppvisade inte alls stor variation, kanske för att de alla hade en bakgrund inom bollspel från idrottsförening. Däremot visade det sig att lärarna stöttar och motiverar sina elever på olika sätt. Till exempel är grunden för att skapa en bra relation till eleverna att lärarna kan kommunicera på vilka sätt eleven arbetar bäst på. Lärarna i intervjuerna för även fram vikten av att eleverna samspekar med varandra genom att de som lärare använder sig av olika didaktiska verktyg. Inom det sociokulturella perspektivet ska lärarna skapa utrymme och möjligheter för eleverna till att utvecklas genom interaktion och samverkan.

Detta är något som lärarna i studien utför genom att använda en whiteboardtavla för att förtydliga syftet med undervisningen eller andra övningar. En annan lärare kunde använda sig av små filmklipp för att få uppmärksamhet både visuellt och auditivt (hörseln). En tredje lärare kunde själv visa en övning, men också ta hjälp av eleverna som fick visa för sina klasskamrater hur man utför ett moment. De använde de metoder som de ansåg passade och fungerade bäst.

6.1 Läraren uppger sina didaktiska ställningstaganden i idrott och hälsa inför och under momentet bollspel.

I studien med lärarna visade det sig att samtliga respondenter hade erfarenheter av föreningsidrotten inom bollspel. Lärarna har olika många års erfarenhet som gör att de arbetar på olika sätt. Men som en av lärarna sa under intervjun: en nackdel kan vara att man har svårt att förhålla sig till sin roll som lärare och går in i sin tränarroll. Då kan det vara lätt att man gör undervisningen alldeles för tävlingsinriktad, vilket kan skapa det motsatta till inkludering och elevdeltagande.

Resultaten överensstämmer med Tengs (2012) studie där han menar att bollekar och bollspel är omtyckt av de flesta elever, men att det möjligtvis beror på vilket arbetssätt läraren har. Lärarnas inställning är av vikt för att engagera eleverna och se till att de lär sig för livet. Thedin Jakobsson (2005) och Karlefors (2002) menar att engagemanget och erfarenheten hos

idrottslärare är stort också utanför arbetstiden, och kan därmed ha en påverkan på ämnet Idrott och hälsa, exempelvis som i Johns fall där han nämner att det är enkelt att hamna i tränarrollen, vilket kan försvåra för de elever som inte är aktiva i någon föreningsidrott.

Det är viktigt att man som lärare inom idrott och hälsa är tydlig med vad syftet är med undervisningen och vad man vill uppnå under de olika lektionstillfällena. Det underlättar för både läraren och eleverna med rutiner som förmedlar lektionens syfte.

Som lärare kan man använda sig av de didaktiska metoderna när man planerar lektionerna, vilket lärarna beskriver. Det sociokulturella perspektivet hjälper läraren att aktivt inkludera eleverna i undervisningen, eftersom lärandet sker i interaktion med eleverna i det sociala sammanhanget, det vill säga genom bollspel i det här fallet (Wertsch, 1985). John har tidigare nämnt att avbryta spelet och vikten av att lägga in pedagogiska nycklar, det har visat en positiv inverkan på eleverna, samt även bidragit till en ökad inkludering menar han.

6.2 Läraren stöttar och motiverar elever i årskurs 9 som är oerfarna/erfarna inom bollspel.

Louise beskriver att hon med hjälp av pedagogiska nycklar skapar utrymme för samtliga elever att bli motiverade att delta och utvecklas. Arfwedson och Arfwedson (2008) skriver att elevernas bakgrund är en viktig faktor att känna till som lärare för att man ska kunna hjälpa dem, samt lösa möjliga motgångar. Vidare beskriver författarna olika tillvägagångssätt som man kan använda i den didaktiska undervisningen, samt att individers erfarenheter och kunskaper tas med i undervisning är ofta det som avgör hur motstånd kan hanteras.

Detta är även något som John bekräftar i sin intervju. Han påpekar svårigheterna i att motivera elever som inte är delaktiga eller närvarande på lektionerna. Det han använder sig av är pedagogiska regler för att dela in eleverna i olika nivåer som är anpassade efter deras individuella nivå. Det bidrar till att han som lärare kan gå in och stötta elever i att utvecklas i deras förmågor inom bollspel.

Lärarnas svar visar att man som lärare inom idrott och hälsa ska kunna skapa möjligheter för eleverna att utöva aktiviteter. För att de ska kunna göra det, måste lärarna ha de yttre och inre motivationsfaktorerna som Svedberg (2016) talar om i åtanke. Att kompiskretsar och andra sociala grupper kan påverka elevernas grad eller den mängd fysiska aktivitet de utövar (Svedberg, 2016).

Det finns elever som väljer eller avstår från att delta på idrottslektionerna på grund av gruppträck. För att man ska kunna motivera dessa elever behöver lärare inom idrott och hälsa skapa utmaningar som är anpassade för elevernas utvecklingsnivå. Lärare inom idrott och hälsa bör vara kreativa och bidra till att eleven gör nya upptäckter och förutsättningar för att en aktiv livsstil skapas. Detta genom att möjliggöra för eleverna att vistas i olika miljöer.

6.2 Elevernas uppfattning av undervisningen

I enkätundersökningen ställdes ett antal frågor. Frågorna ställdes, som ovan nämnts, till elever på tre skolor i grundskolans årskurs 9. Nedan diskuteras svaren samt även i förhållande till det som har framkommit i de redovisade lärarintervjuerna ovan.

6.2.1 Läraren uppfattar och motiverar/engagerar i grenen bollspel såsom i andra grenar inom ämnet idrott och hälsa.

Den här enkätundersökningen visade att majoriteten av eleverna i samtliga skolor tyckte att lärarna inom idrott och hälsa har samma engagemang och motivation inom grenen bollspel såväl som i andra grenar inom ämnet idrott och hälsa. Enligt tidigare forskning som Thedin Jakobsson har gjort, har det visat sig att lärare inom idrott och hälsa, betonade vikten av att skapa en positiv miljö för eleverna. Det lärarna ansåg var att en positiv miljö leder till en långvarig positiv inställning till idrottsämnet (Thedin Jakobsson, 2005).

I skola 1 är det en majoritet av eleverna som är positiva till lärarens undervisning. Medan 46 procent av eleverna på skola 2 tycker om lärarens sätt att undervisa. Här ser man en tydlig skillnad på skola 1 och 2. På skola 3 är det 68 procent av eleverna som tycker om lärarens sätt att undervisa i bollspel. I tidigare forskning från 2007 visar att majoriteten av eleverna inom idrott och hälsa tycker om bollspel, men inom samma studie har det även visat sig att elevernas respons beror på lärarnas arbetssätt. Det som däremot skiljdes åt var elevernas svar, som visade att lärarna troligen använder olika metoder och arbetssätt (Mockler, 2007).

Svaren på frågan om lärarnas arbetssätt visade på skillnader mellan skolorna. På skola 1 och 2 var majoriteten negativ inställda till lärarnas arbetssätt, och de var inte medvetna om vad som förväntas av dem för att kunna uppnå sina mål, samt syftet med bollspel i ämnet idrott och hälsa. Men på skola 3 var majoriteten av eleverna positivt inställda till lärarnas arbetssätt, samt medvetna om vad som förväntas av dem, och syftet med bollspel i ämnet idrott och

hälsa. Skolan strukturerar undervisningen i block och utgår från TGFU för att skapa spelförståelse (Kirk & MacPhail, 2002).

En annan lärare använder sig utav en tavla på sina lektioner för att förmedla syftet med undervisningen och dess instruktioner, detta kan vara en fördel för elever som har svårigheter att enbart lyssna på vad lärarna säger, då kan tavlan vara ett hjälpmedel för eleverna att använda flera sinnen.

Eleverna observerar och hör vad lärarna säger, är det något de har missat, kan de återvända till tavlan för att påminnas om lektionens instruktioner. En nackdel med tavlan kan vara att vissa elever finner det som störande moment, eftersom det kan bli för mycket information att ta in, det kan leda till att lektionen blir tungt och de kan lätt bli distraherade. Wertsch (1985) beskriver att en lärares upplägg av undervisningen har en påverkan på elevernas inställning till momenten.

Det visade sig inte vara några stora skillnader i resultatet mellan skola 1 och 3, men däremot utmärker sig skola 2. Detta kan bero på att eleverna i skola 2 inte har ett stort intresse för bollspel, något man kan se i resultatet på frågan om eleverna tycker om bollspel. Det låga intresset i skola 2 kan bero på att skolans elever har en kulturprofil, där fokus främst ligger på kulturaktiviteter.

Lärares arbetssätt har även haft en inverkan på elevernas resultat på enkätundersökningen. Även om eleverna inte visar ett stort intresse kan man som lärare inom idrott och hälsa skapa ett intresse genom sitt val av arbetssätt. Enligt Svedberg (2016) när det kommer till de yttre faktorerna innebär det inte bara det fysiska och kompisar, utan det yttre faktorerna även innefattar miljön samt vilka rörelsekulturer eleverna har (Svedberg, 2016).

Läraren John som arbetar på skola 2 bekräftar i sin intervju, svårigheterna med att motivera och fånga elevernas intresse, och att motivera elever som inte är delaktiga eller närvarande på lektionerna. Det är viktigt att man som lärare inom idrott och hälsa är tydlig med vad syftet med undervisningen är och vad man vill uppnå under de olika lektionstillfällena. Det underlättar för både läraren och eleverna med tydlighet och rutiner som förmedlar lektionens syfte. Det sociokulturella perspektivet skapar utrymme och möjlighet för läraren, att hjälpa eleverna utvecklas genom interaktion och samverkan (Arfwedson & Arfwedson, 2008).

Att eleverna har olika erfarenheter inom bollspel från föreningsidrotten kan innebära en utmaning för läraren. Det svåra kan vara att försöka motivera och inkludera alla elever i undervisningen. Det är också något som en av lärarna intygar när frågan om hur eleverna motiveras i momentet bollspel dyker upp. I det sociokulturella perspektivet beskrivs det att alla har olika erfarenheter och kunskaper som de tar med sig till undervisningen, och det är oftast det som avgör hur motståndet kan hanteras.

Det innebär att elevernas nya erfarenheter gör att gamla kunskaper ifrågasätts, detta gör att eleverna förlorar förtroendet för sina tidigare erfarenheter och blir mer övertygade om sina nya erfarenheter och uppfattningar (Arfwedson & Arfwedson, 2008). Det här är något som läraren John bekräftar under intervjun.

John beskriver att han upplever att elever som är aktiva inom bollspel utanför skolan är de elever som känner sig mest bekväma med det i skolan. Han nämnde en lösning och det är att inte ge de eleverna med erfarenhet för mycket utrymme att synas. Det kan leda till att de erfarna inte blir delaktiga och inkluderade. Hans sätt var då att låta eleverna samarbeta med varandra genom att passa alla i laget innan man fick göra mål. På det sättet kunde han inkludera samtliga elever. Ett annat sätt var att ta bort målen och i stället få poäng genom att passa så många som möjligt inom laget, utan att motståndarna bröt passningarna.

Fördelen med den är typen av spel är att det skapar inkludering och samarbete mellan eleverna, de som är kunniga inom bollspel får möjlighet att hjälpa de elever som inte är lika erfarna, samt att de elever som inte är lika erfarna får möjlighet att spela. Detta är precis det sociokulturella perspektivet beskriver som mediering, och som i det här fallet bidrar till elevernas utveckling genom interaktion, där samspelet mellan tänkande och handling sker.

Tilläggs kan att om eleverna är förberedda på att man ska ha tävlingsmoment i spelet kan de lära sig att hantera förlust och vinst, för att i slutändan kunna hantera med- och motgång på ett bra sätt. TGFU, där utgår man ifrån spelet för att få en bättre spelförståelse, det stämmer med lärarnas förhållningssätt till att lära ut bollspel. Detta skulle kunna förklara en del svar från elevenkäten.

6.3 Metoddiskussion

Jag valde att ta kontakt med skolor och lärare digitalt genom att skicka mejl med enkäterna, till skillnad från en del andra studenter som väljer att åka ut till skolor och ta kontakt på plats.

Den metoden kan möjligtvis låta smidigare och mer tidseffektivt i teorin. I praktiken blev den dock problematisk, då det till en början var många skolor och lärare som inte svarade. Att ta kontakt på plats kunde således ha varit en mer effektiv metod.

Däremot bidrog de lärare och elever jag fick tag på till en tämligen hög trovärdighet och validitet i undersökningen, med endast fyra bortfall. På grund av frånvaro eller för att någon valde att inte svara på enkäten. Med facit i hand kan vi alltså konstatera att det var en bra idé att be lärarna dela ut enkäterna till sina elever vid något annat lektionstillfälle än idrott och hälsa, då det enligt de lärarna jag intervjuade generellt är relativt hög frånvaro i ämnet idrott och hälsa bland elever i årskurs 9. Under tiden för insamlingsarbetet rådde pandemi. Att använda Zoom innebar därför en fördel, då jag inte behövde utsätta mig själv eller någon annan för smitta.

6.4 Slutsats

Syftet med uppsatsen var att undersöka lärarens didaktiska ställningstaganden under momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa i högstadiet. Det har även undersökts hur dessa ställningstaganden relaterar till elevernas inställning till momentet. Sammanfattningsvis visade undersökningen att lärarna upplever det svårt att inkludera elever som skolkar, då frånvaron minskar möjligheten till kommunikation. Resultatet säger också något om elevernas syn på lärarens undervisningssätt inom ämnet idrott och hälsa. Vidare kom det fram att det skilde sig åt i de olika skolorna, vilket kan beror på att den ena skolan hade en estetisk profil, medan de andra inte hade någon särskild profil.

6.5 Vidare forskning

För framtida undersökningar kan man bredda urvalet och ha med flera parametrar. Det vore önskvärt att ha flera respondenter i undersökningen, för att på så sätt vidga bilden och fördjupa förståelsen för lärares och elevers upplevelser av momentet bollspel. Den kvalitativa intervjudelen skulle också kunna inkludera elever. Fokus skulle även kunna ligga på interaktion och samspel i framtida undersökningar, vilket skulle kunna studeras genom deltagande observation.

Referenslista

- Alvesson, M., & Sköldbberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Arfwedson, G. B., & Arfwedson, G. (2008). *Didaktik för lärare – En bok om lärares yrke i teori och praktik*. (2 uppl.). Stockholms universitets.
- Berglund, A., & Lann, F. (2019). *Spelifiering: - En intervjustudie om elevers uppfattningar om en spelifierad multiplikationsundervisning*. [Masteruppsats, Linnéuniversitetet]. DiVA. <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1284108&dswid=-6237>
- Bourdieu, P. (1993). *Kultursociologiska texter* (4 uppl.). Publicerad: Stockholm; B. Östlings bokförlag Symposion AB.
- Bunker, D., & Thorpe, R. (1982). A model for the teaching of games in the secondary school. *Bulletin of Physical Education* 18(1): 5–8.
- Burke Johnson, R., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come. *Educational Researcher*, 33(7), 14–26.
- Dysthe, O., & Igland, M. (2003). *Vygotskij och sociokulturell teori*. I Dysthe, Olga (Red.), *Dialog, samspel och lärande* (s 75–94). Lund: Studentlitteratur.
- Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Hassmén, P., & Hassmén, N. (2006). Vetenskapligt skrivande – anvisningar, tips och råd för uppsatsskrivande studenter. *Författarna och Psykologiska institutionen*, Stockholms universitet.
- Karlefors, I. (2002). Att samverka eller-? om idrottslärare och idrottsämnet i den svenska grundskolan. *Akademiska avhandlingar vid Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, ISSN 0281-6768*, 63.
- Kirk, D., & MacPhail, A. (2002). Teaching Games for Understanding and Situated Learning: Rethinking the Bunker-Thorp Model. *Journal of Teaching in Physical Education* 21(2):177-192.
- Kyléns, J. A. (2004). *Att få svar – intervju, enkät och observation*: Förlag: Sanoma Utbildning.

Larsson, E., & Westberg, J. (2019). *Utbildningshistoria – en introduktion*. Förlag: Lund Studentlitteratur AB.

Londos, M. (2010). *Spelet på fältet: relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid*. Lund: Lunds universitet.

Mockler, N. (2007). Ethics in practitioner research: dilemmas from the field. *An Ethical Approach to Practitioner Research: Dealing with Issues and Dilemmas in Action Research* p. 88-99

Nygren, T. (2007). Se och lär av proffsen! – teori och metod för forskning i historieundervisningens praktik. In book: Rum för forskning – Rymd för lärande. *Monographs on Journal of Research in Teacher Education*, 64–84.

Pihlgren, A. S. (2017). *Fritidshemmets mål och resultat*. Lund: Studentlitteratur.

Quennerstedt, M., Öhman, J., & Öhman, M. (2011). Investigating learning in physical education: a transactional approach. *Sport, Education and Society, ISSN 1357-3322, E-ISSN 1470-1243, Vol. 16, no 2*, p. 159-177.

Romar, J. E., Henriksson, J., & Ketomäki, K. (2016). Teachers' Learning Experiences with the Sport Education Model in Physical Education. *Scandinavian sportstudies forum volume seven*, 1–26.

Sandahl, B. (2004). Ett ämne för vem? Idrottsämnet i grundskolan 1962–2002. I H. Larsson & K. Redelius (Red.). *Mellan nytta och nöje: Bilder av idrott och hälsa* (s. 44–69). Stockholm: Idrottshögskolan.

Sandahl, B. (2011). Idrottsämnet. I Antologi. Larsson, E. & Westberg, J. (red.) (2019). *Utbildningshistoria: en introduktion*. (Tredje upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Schantz, P (mars 2006). Rörelse, hälsa och miljö – utmaningar i en ny tid.
<https://centrumforidrottsforskning.se/wp-content/uploads/2014/04/Rorelse-halsa-miljo.pdf>
(Hämtad 2019-11-25).

Skolinspektionen. (juni 2018). Kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa i årskurs 7 – 9.
<https://idrottsforum.org/skolinspektionen-kvalitetsgranskning-av-amnet-idrott-och-halsa-i-arskurs-7-9/> (Hämtad 2019-11-25).

Svedberg, L. (2016). *Gruppsykologi: om grupper, organisationer och ledarskap*. (6., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Skolverket. (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. <http://ncm.gu.se/media/kursplaner/grund/Lpo94.pdf>

Skolverket. (2019). *Läroplaner för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 11 reviderad 2019*. <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206>

Teng, G. (2012). Spelet, aktören och regissören. *Idrottsdidaktiska utmaningar* / [ed] Larsson, H. & Meckbach, J, Stockholm, Stockholm: Liber, 2012, 2, p. 120-140

Theidin Jakobsson, B. T. (2005). Hälsa – vad är det i ämnet idrott och hälsa? En studie av lärares tal om ämnet idrott och hälsa. *Rapport nr 4 i serien Skola-Idrott-Hälsa*. Stockholm: Idrottshögskolan.

Vetenskapsrådet. (2015). Förslag till Nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information. *Vetenskapsrådets rapporter 978-91-7307-251-9*.

Wertsch, J.V. (1985). *Vygotsky and the social formation of mind*. Cambridge, Mass.: Harvard U.P.

Bilagor

Bilaga 1 - Informationsbrev

Jag heter Redone Abdulhasib och studerar till idrottslärare på Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm. Just nu håller jag på och skriver ett examensarbete som handlar om att undersöka lärares didaktiska ställningstaganden under momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa på skolans högstadienivå, och hur dessa ställningstaganden relaterar till elevernas inställning till momentet.

Anledningen till att jag intresserat mig för detta ämne är för att jag upplever att bollspel tar väldigt stor plats i skolidrotten och är nyfiken på hur detta påverkar ämnet idrott och hälsa, både ur lärarnas och elevernas perspektiv. Jag känner att detta är ett väldigt relevant ämne för mig med tanke på min framtida lärarprofession, så jag hoppas att du är villig att svara på lite frågor under en intervju som sker, via den digitala plattformen Zoom. Ditt svar kommer givetvis att hanteras konfidentiellt och endast i studiens syfte. De svar samt uppgifter som, vilken skola ni tillhör och vad ni heter kommer att vara helt anonyma och ingen annan än jag som gör studien kommer att ha tillgång till underlaget, som också självklart kommer att raderas när arbetet är färdigställt.

Viktigt är att du svarar så öppet och ärligt du kan. Intervjuerna kommer att spelas in och sedan transkriberas. Intervjun kommer att ta cirka 30-45 minuter. Du har rätt att avbryta deltagandet när som helst helt utan anledning och utan negativa följder. Om du vill så skickar jag gärna en utskrift av transkriberingen till dig så att du kan läsa igenom intervjun och komma med eventuella synpunkter.

Om du har några frågor kring undersökningen innan intervjun är du välkommen att kontakta mig eller min handledare på följande: redwan.abdulhasib@student.gih.se **Tel:** +46 765 557 687   Handledare: Kerstin Hamrin, kerstin.hamrin@gih.se **Tel:** 08 - 120 537 00

*Tack på förhand för din medverkan! Med vänliga hälsningar, **Redone Abdulhasib***

Bilaga 2 - Intervjuguide

Har du tidigare erfarenheter i föreningsidrotten inom bollspel?

Hur länge har du varit idrottslärare?

Hur förmedlar du vad syftet är med undervisningen i bollspel såväl i teorin som i praktiken?

Hur upplever du att du som lärare motiverar de elever som inte känner sig inkluderade i undervisningen inom bollspel?

Hur implementerar du kursplanens innehåll i din undervisning, när det kommer till bollspel?

Vad har du för syn på bollspel allmänt och i undervisningen?

Hur länge har du undervisat i ämnet idrott och hälsa?

Vad har du för idrottsbakgrund?

Vad tycker du är målet med bollspel i undervisningen på skolan?

Tror du att lärare i idrott och hälsa upplever att det finns bollekar/bollspel i ämnet idrott och hälsa som är betydelsefulla?

Beskriv varför/varför inte du använder bollspel och bollekar i din undervisning?

Beskriv hur du använder dig av bollspel och bollekar i din undervisning?

Hur mycket bollspel och bollekar använder du i din undervisning?

Beskriv hur du planerar din undervisning när den innehåller bollspel och bollekar?

Beskriv vilka typer av bollspel och bollekar du använder i din undervisning?

Beskriv fördelarna med bollspel och bollekar?

Beskriv nackdelarna med bollspel och bollekar?

Hur tolkar du läroplanen när du använder bollspel och bollekar?

Vilka faktorer påverkas ditt val av undervisningsinnehåll?

Vad kan eleverna lära sig av bollspel och bollekar?

Beskriv hur du kopplar kunskapskraven i ämnesplanen i förhållande till bollspel och bollekar?

Beskriv vilka metoder du använder för att det skall ske ett lärande genom bollspel och bollekar?

Hur tror du att eleverna upplever bollspel och bollekar?

Avslutning

Är det något som du vill komplettera?

Har du några frågor om intervjun?

Vill du att vi skickar en utskrift av transkriberingen till dig? Mejladress?

Tack för att du tagit dig tid och ställt upp på denna intervju och skulle du ha några frågor är det bara att kontakta oss.

Bilaga 3 - Enkät för skolelever

Enkäten skickades ut till lärarnas mejl, och lärarna vidarebefordra vidare en länk till eleverna, via ett google docs formulär. Elevenkäten är utformad i en skala där noll är lägst och det innebär att man inte är nöjd. Medan fem är högst i skalan, och väljer man det innebär det att man mest nöjd. Det här är den förklaring som eleverna fick innan de påbörjade enkätundersökningen.

Här nedan finns frågorna som fanns med i enkätundersökningen som var för eleverna.

1. Tycker du om bollspel?
2. Uppfattar du att läraren har samma motivation/ engagemang i grenen bollspel som i andra grenar i ämnet idrott och hälsa, som t.ex. gymnastik, dans eller friidrott?
3. Vad tycker du om lärarens sätt att undervisa i bollspel, i ämnet idrott och hälsa?
4. Är du medveten av vad som förväntas av dig för att kunna uppnå det betyget, i bollspel?
5. Upplever du undervisningen i bollspel som meningsfull i relation till målen som ska/bör uppnås?

Sökbilaga

Databas	Sökord	Antal träffar	Antal använda
DIVA	Bollsport, Pedagogik,	30	2
	pedagog, undervisning.	21	1
GIH:s bibliotekskatalog	Idrottsdidaktiska utmaningar.		
	Bollspel, rörelse, hälsa och miljö. Pedagogy and Human Movement. om	2, 2	2, 2
PubMed	grupper, organisationer och ledarskap.	2 2	1 1
	<i>social formation of mind,</i>		
Ebsco	Teachers' Learning Experiences with the Sport Education Model in Physical Education.	2 13	1 3
	Physical Education, Model in Physical Education. Teaching games for understanding.		
		6	1